

Orient zblízka

Cyklus veřejných přednášek Orientálního ústavu AV ČR, v.v.i.

Srdečně vás zveme na přednášky z cyklu *Orient zblízka*, který by rád navázal na nejlepší tradice české orientalistiky. Jeho prostřednictvím představíme vybraná témata, jimž se věnují či věnovali pracovníci Orientálního ústavu Akademie věd ČR, jakož i kolegové ze spřízněných pracovišť.

2. ledna 2014

PhDr. Miroslav Šedivý, Ph.D.

Kníže Metternich a Orient

Rakouský kancléř Metternich (1773–1859) je v českém prostředí známý díky svým milostným avantýrám či vlastnictví panství Kynžvart a Plasy. Již méně se však ví o jeho zájmu o Orient, především pak Blízký východ. Metternich zde byl aktivní nejen ze své funkce rakouského ministra zahraničí, ale sám také četl knihy, články a zprávy o náboženských, ekonomických, vojenských, společenských a kulturních poměrech v Osmanské říši, sbíral orientální předměty a setkával se s evropskými orientalisty, cestovateli i osmanskými hodnostáři.

6. února 2014

Dr. Clément Steuer

Politické strany v současném Egyptě **(The Political Parties in Contemporary Egypt)**

Dějiny egyptské politické scény začínají na počátku 20. století, kdy země čelila britské okupaci. Od oněch dob vývoj státu, společnosti i práva citelně poznamenal systém politických stran, přičemž můžeme rozlišit čtyři fáze této evoluce: před První světovou válkou a revolucí z r. 1919; poté za časů prvního liberálního experimentu 20. a 30. let; dále po násirovské éře jediné strany (1978-1992) a konečně v důsledku revoluce z ledna r. 2011. Každá z těchto fází odpovídá hluboké společenské i politické krizi a zároveň závažným změnám v postavení Egypta na mezinárodní scéně. Co nás mohou dějiny egyptských politických stran naučit o změnách ovlivňujících vztahy mezi státem a společností a mezi Egyptem a zbytkem světa? **Přednáška proběhne anglicky!**

6. března 2014

Mgr. Gabriela Özel Volfová

Muslimské feministky a jejich (re)interpretace náboženských textů

(The Muslim Feminists and their (Re)Interpretation of Religious Texts)

Hovoří-li se o postavení žen v islámu, bývají mnohé tradice a praktiky, vnímané jako nepřátelské vůči ženám, připisovány na vrub náboženství. Je ovšem nutné si uvědomit, že množství tradic porušujících práva žen vychází z patriarchálních kulturních hodnot daných zemí a nikoliv z islámu. Muslimské feministky proto usilují o reinterpretaci islámských textů s cílem dokázat, že nejsou zdrojem útlaku, jak je běžné se domnívat, nýbrž naopak zdrojem emancipace. **Přednáška proběhne anglicky!**

3. dubna 2014

PhDr. Jaroslav Strnad, Ph.D.

Literatura středověké Indie v zrcadle starých rukopisů

Pod pojmem stará indická literatura si mnoho lidí vybaví především védy, upanišady, Mahábháratu, Rámájanu, Kámasútru aj. Neméně zajímavá, ale obecně méně známá, je literární tvorba indického středověku komponovaná v často archaických literárních podobách novindických jazyků hindštiny, bengálštiny, maráthštiny, paňdžábštiny a dalších. Moderní filologické metody ve spojení s digitalizací rukopisného materiálu a možnostmi elektronického zpracování textů podstatně rozšiřují možnosti zpřístupnění a interpretace těchto pozoruhodných památek. Přednáška se zabývá problémy interpretace jazyka a díla středověkého hindského básníka a mystika Kabíra (asi 1440-1518), jehož původně ústně tradované verše byly někdy od poloviny 16. stol. sbírány a zapisovány v různých oblastech severní Indie a tradovány v ústní i rukopisné podobě. V moderní době se Kabír a jeho odkaz stal předmětem různých náboženských a politických interpretací podle toho, které aspekty rozvětvené kabírovské tradice byly vyzdvihovány jako zásadní. Současné představy a aktuální potřeby se tak stýkají se zdánlivě čistě akademickým výzkumem a vzájemný kontakt přináší oběma těmto světům zajímavé podněty.

15. května 2014

Dr. Mauro Valdinoci

Svatyně muslimských světců v současné Indii

(The Shrines of Muslim Saints in Contemporary India)

Svatyně vybudované kolem hrobek muslimských světců historicky vzato citelně přispěly k rozvoji muslimské kultury v Indii. Nicméně během posledních dvou staletí islámští fundamentalisté i modernistická hnutí tyto svatyně i rituály tam prováděné podrobovali kritice a odsuzovali je jakožto zvrácené podoby islámu či výrazy lidové nevědomosti nebo pověrčivosti. Navzdory všem těmto kritikám svatyně muslimských světců (známých rovněž jako súfijové) nepřestávají sehrávat zcela zásadní roli v náboženské kultuře Indie,

příčemž slouží jako místa setkávání lidí ze zcela rozličných společenských vrstev i náboženských tradic. **Přednáška proběhne anglicky!**

5. června 2014

PhDr. Petra Košťálová, Ph.D.

Arménský cestovatel Šimon Polský (Simeon Lehaci) a jeho dílo

Simeon zvaný Lehaci pocházel z arménské diaspory v Polsku a působil delší dobu jako písař u dvora biskupa arménské apoštolské církve ve Lvově. V letech 1608-1619 podnikl několik cest po východní a jižní Evropě a zejména po Osmanské říši, přičemž jeho hlavním cílem bylo navštívit slavná poutní místa (Řím, Jeruzalém) a zmapovat arménské oblasti Osmanské říše. Simeon procestoval zejména východní Anatólii a středomořské pobřeží s přilehlými ostrovy; delší dobu se zdržel také v Egyptě a Palestině. Využil přitom poměrně příznivé geopolitické situace, kdy po tzv. dlouhé válce (1590-1606) zavládl na osmanské frontě v Evropě dočasný smír. Simeon Lehaci po sobě zanechal detailní zápisky z cest (*ughegruthjun*), doprovázené historickými glosami a delšími kolofony (*taregruthjun*, *hišatakaran*), které poskytují zajímavý pohled do dějin východní Evropy a jejích jižních sousedů.

4. září 2014

Mgr. Jan Čuřík

Ekonomie války a syrsko–turecké pohraničí

Ozbrojený konflikt probíhající od r. 2011 na syrském území otevřel během svého trvání prostor pro hlubokou transformaci syrské ekonomiky. Úbytek obyvatelstva v důsledku migrace vyvolané konfliktem, proměny venkova a zemědělství a rozpad syrského území do oblastí ovládaných milicemi s sebou přináší ekonomické příležitosti, které se staly jedním z motorů války. Jakou roli v tomto fenoménu dobře patrném zvláště v severních oblastech Sýrie hraje blízkost tureckého území? Můžeme být v budoucnosti v severním pásu syrského území svědky ustavení neformálního tureckého „protektorátu“, jehož vazby na Damašek zůstanou pouze formální?

2. října 2014

Mgr. Ondřej Klimeš, Ph.D.

Sin-ťiang – nepokojné pohraničí Číny

Ujgurská autonomní oblast Sin-ťiang ležící v severozápadní Číně na staroslavné Hedvábné cestě je od samého vzniku Čínské lidové republiky v roce 1949 ohniskem střetu tamních muslimských Ujgurů s čínským státem. Situace v poslední době dokonce eskaluje do stále častějších nepokojů a násilných incidentů, které si každoročně vyžádají desítky lidských životů. Sinťiangský konflikt a vztahy s Ujgury tak pro Peking zůstávají i po šedesáti letech nevyřešenými problémy. Přednáška objasní podstatu konfliktu, důvody

jeho trvání, zájmy jednotlivých zúčastněných stran a souvislosti s vnitropolitickou situací v Číně i s děním ve střední Asii a na Blízkém východě.

6. listopadu 2014

Mgr. Ing. Pavel Žďárský, Ph.D.

Svět islámu očima Aloise Musila

Významný český orientalista a cestovatel Alois Musil (1868–1944), který patří mezi zakladatele Orientálního ústavu, se věnoval islámu a islámským zemím v řadě svých děl. Uceleně potom v monografii *Ze světa islámu*, která v době svého vzniku ani během komunistického temna nemohla být publikována. Alois Musil přinesl řadu zajímavých postřehů, např. v rozdílném pohledu na náboženství usedlých muslimů a kočovníků pouště. Jeho pohled na islám je zejména v dnešní době stále aktuální. „Díváme se na islám jako na orientální vyznání, ale ve skutečnosti je východním výběžkem evropské kultury,“ zhodnotil dnes tolik diskutované náboženství katolický kněz Alois Musil.

4. prosince 2014

Mgr. Táňa Dluhošová, Ph.D.

Taiwanské dějiny v literatuře: Dílo a odkaz Ye Shitaoa (1925-2008), tvůrce taiwanské literatury

Ye Shitao (1925-2008) je znám zejména jako literární historik i znovuobjevitel taiwanské literatury určené mladší generaci čtenářů. Jeho literární dílo však v sobě jedinečným způsobem propojuje dvě málokdy slučitelné entity: literaturu a historii. Přednáška představí Ye Shitaoovo dílo „jakožto historii Taiwanu“. Provede tudíž posluchače od 17. století, přes 19. století, obdobím proti-japonského odboje, Incidentem z 28. února 1947, kdy se Taiwan postavil proti novým čínským vládcům, až do období Bílého teroru v 50. letech. Zároveň upozorní na Ye Shitaoovo hledání rovnováhy mezi fikcí a fakty, které se ustálilo v 60. letech, odkdy je spisovatel uznávaným představitelem realistické literatury.

Vstup volný!

Přednášky se uskuteční vždy první čtvrtek v měsíci od 18:00 hod. v zasedací místnosti Ústavu pro českou literaturu AV ČR, v. v. i (3. patro, blok C, ul. Na Florenci 3/1420, Praha 1 – tj. přímo naproti Masarykovu nádraží, metro B „Náměstí republiky“). Bližší informace rád poskytne Bronislav Ostřanský (ostransky@orient.cas.cz, tel. 266 052 210).